

door Peter de Vries en Bram Brakel

T. 18/6/80 AMSTERDAM, woensdag

De afdeling Bestrijding Terrorisme van de Amsterdamse politie, de Centrale Recherche Informatiedienst uit Den Haag, de BVD en de internationale politieorganisatie Interpol hebben gisteren massaal de jacht geopend op de linkse extremisten Henk Wubben en Ciska Brakenhof; naar alle waarschijnlijkheid de aanstichters van de ontploffingsramp in de hoofdstedelijke Quellijnstraat.

Bij deze nauw samenwerkende diensten is alle hens aan dek, nu gebleken is dat Ciska Brakenhof (35), die ten tijde van de explosie ook in het pand aanwezig was, de echtgenote is van de radicale „rode onderwijzer” Adri Eeken uit het Drentse Hoogeveen.

Kopstuk

Eeken is een kopstuk van het Rood Verzetfront en heeft in het verleden regelmatig van zich doen spreken vanwege zijn tegen de democratie gerichte acties.

Het is bekend dat zijn vrouw Ciska zijn denkbeelden onderschijft. Onlangs is Adri Eeken nog gearresteerd, verdacht van het plegen van een bomaanslag op het huis van een officier van justitie in Arnhem. Wegens gebrek aan bewijs werd hij kort daarna weer vrijgelaten.

Alle mensen die lid zijn of zijn geweest van de rode organisaties in Nederland worden sinds gisteren door de politiediensten geobserveerd, in de hoop dat Wubben en Eeken daar hun toevlucht zullen zoeken.

Gebleken is intussen wel dat de aanwezigheid van Ciska Eeken in het pand aan de Quellijnstraat niet alleen was om de politieke strategie voor de toekomst te bepalen. De twee onderhouden meer dan vriendschappelijke betrekkingen.

Ook gisteren zijn specialis-

ten weer de hele dag bezig geweest met het uitpluizen van de verkoolde resten van het ontplofte huis. Tussen de puinhopen werden tientallen pamfletten en geschriften uit verschillende landen gevonden die in klare taal de revolutie predikten. Tevens kwam er werkelijk een heel arsenaal foto's van de overleden Chinese partijleider Mao Tse Toeng tevoorschijn. Verder bleek de ultra linkse culturele antropologie student archieven te hebben aangelegd van diverse grote Nederlandse bedrijven en het Koningshuis. De politie heeft dit materiaal voor nader onderzoek meegenomen.

In de enorme berg van stenen, verbrande inboedel en hout vond de politie ook nog bepaalde mechanieken die gebruikt kunnen zijn bij het fabriceren van explosieven en het ontsteken hiervan.

Deze spullen worden momenteel bestudeerd door specialisten van de Explosieven Opruimingsdienst (E.O.D.) uit Culemborg en het Gerechtelijk Laboratorium in Rijswijk. De functionarissen die het onderzoek

**Plan voor weer
gezond maken
van de bouw**

Van onze economische redac-

leiden en uiterst terughoudend zijn met mededelingen over hun vorderingen, verwachten zeer binnenkort hier uitslag over te krijgen.

Om helemaal géén enkel spoortje verloren te laten gaan wordt al het puin bovendien op een speciaal terrein aan de Amsterdamse Zeeburgerdijk gestort, waar specialisten van de E.O.D. het nogmaals door de handen zullen laten gaan.

Onbekend is nog wat de revolutionairen met de explosieven van plan waren. De politie sluit nagenoeg uit dat het voorvluchtige duo al de wijk naar het buitenland heeft genomen.

Over de aard van de verwondingen van Wubben en Ciska Eeken is de politie nog niets bekend. Vaststaat wel dat zij per ambulance naar de Eerste Hulp post van het Wilhelmina Gasthuis zijn gebracht, maar dat zij dit weer te voet hebben verlaten. De artsen van het ziekenhuis weigeren de recherche verder mededelingen te doen, omdat hun beroepsdeed dat verbiedt.

Ontploffing onthult mogelijk belangrijke acties terroristen

Hechtenis activist
opgeheven 16-9-80 Vkr

Van onze verslaggeefster

AMSTERDAM — De linkse 38-jarige activist H. W. die op 18 juni werd aangehouden op verdenking van brandstichting in zijn huis aan de Quellijnstraat in Amsterdam, hoeft niet opnieuw in voorlopige hechtenis. Op 26 augustus was door de raadkamer van de rechtbank in Amsterdam al schorsing van de voorlopige hechtenis bevolen. De officier van justitie ging echter tegen de vrijlating in beroep.

Inmiddels heeft het gerechtshof in Amsterdam de schorsing van de voorlopige hechtenis bevestigd. De 35-jarige mede-verdachte onderwijzeres C.E.-B. is al eerder op last van de rechter-commissaris op vrije voeten gesteld.

Na de explosie op maandagochtend 18 juni waarbij hun woonhuis aan de Quellijnstraat geheel uitbrandde, waren zowel W. als E.B. spoorloos. De Amsterdamse recherche en de Centrale Recherche Informatiedienst in Den Haag open- den vervolgens een klopjacht op het tweetal. Volgens officiële medede- lingen van de politie, „verkeerden beiden in kringen die in het verle- den met explosieven te maken heb- ben gehad.” Hiermee doelden de politie-vertegenwoordigers op een organisatie als de Rode Jeugd, een marxistisch-leninistische groepe- ring. Tien jaar geleden was W. se- cretaris van de Eindhovense afde- ling van de Rode Jeugd. Twee dagen na de explosie werd W. op straat in Amersfoort aangehouden. Ook zijn vrouwelijke mede-verdachte kon kort daarop worden gearresteerd.

door Jaap Metz
en Jos Hagers

AMSTERDAM, woensdag Justitie-autoriteiten in Den Haag houden er rekening mee, dat met het in de lucht vliegen van het geheime wa- penarsenaal in de Amster- damse Quellijnstraat wel- licht een belangrijke terro- ristische actie ter onderste- ning van de protesten tegen kerncentrales en de opslag van atoomwapens in Neder- land aan het licht komt.

Vorige week stuurden te- genstanders van kernenergie de regering een ultimatum, waarin werd aangekondigd dat tot bezetting zal worden overgegaan als de atoomcen- trale Dodewaard eind sep- tember nog niet is gesloten.

Een aantal linkse actie- voerders vinden, dat dit ulti- matum lang niet ver genoeg gaat. Zij eisen direct hardere acties. Zo werd kortgeleden door de groep „Onkruit” mo- gelijke acties tegen de bouw van Nederlands grootste mu- nitie-opslagplaats in het Drentse Norg besproken. De actiegroep vreest, dat in het 192 bunkers omvattende complex ter zijner tijd atoomwapens zullen worden opgeslagen, hoewel dit door het ministerie van Defensie wordt ontkend. Een woord- voerder van de genie, die verantwoordelijk is voor de bewaking van het munitie- complex, bevestigde echter dat de legerleiding op de hoogte is van de plannen

voor protestdemonstraties tegen het munitiecomplex.

Onkruit

Er bestaan al enige tijd nauwe contacten tussen de actiegroep „Onkruit” en de extreem linkse groeperingen waarvoor de 38-jarige voort- vluchtige Henk Wubben, voormalig hoofd van de Rode Jeugd, actief is.

In de ruïne van de woning van Henk Wubben bleek het hoofdkwartier van een nieu- we terroristische organisatie gevestigd te zijn. Hij en Cis- ka Brakenhoff onderhielden nauwe contacten met de ter- roristenscholen in Moskou en Zuid-Jemen.

De Engelse en Amerikaanse inlichtingendiensten hebben grote belangstelling voor de zaak getoond. Volgens een woordvoerder van de Amerikaanse inlichtingendienst in het Westduitse Wiesbaden is men vooral geïnteresseerd omdat men het sterke vermoeden heeft dat koeriers van de IKA en de Westduitse terreurorganisatie de RAF explosieve stoffen TNT en het zeer gevaarlijke pi- troglycerine naar Nederland hebben gebracht.

De Amerikaanse inlichtin- gendiensten in West-Duits- land, die nauw samenwer- ken met het NATO-hoofd- kwartier in Brussel zijn be- vendien zeer geïnteresseerd omdat ook zij over inform- tie beschikken, dat de zeer internationaal werkende ul- tra-linkse groeperingen het nu ook op NAVO-opslagplaat- sen voor atoomwapens in West-Duitsland en Neder- land hebben voorzien.

Maar de Amerikanen zijn ook zeer benieuwd naar de plannen voor de bezetting van de Nederlandse atoom- centrales. Er bestaat name- lijk een duidelijke overeen- komst met soortgelijke acties in het buitenland.

werk van een infiltrant van de Binnenlandse veiligheidsdienst (BVD). Korvinus legde deze beschuldiging gisteren bij het Amsterdamse gerechtshof, waar de strafzaak nu in hoger beroep dient, voor aan het hoofd van de BVD, mr. P. de Haan, die als getuige was opgeroepen.

De BVD-agent, luisterend naar de naam Gerrit André van der Wolk, zou zich in het voorjaar van 1977 hebben aangemeld bij het indertijd met de Rote Armee-fraktion sympathiserende Rood verzetsfront (RVF). Volgens Arie Eeken uit Hoogeveen, de man die het RVF toen leidde, ontpopte Van der Wolk zich binnen de geleideren van deze extreem-linkse splinterorganisatie al ras als een voorstander van de "harde lijn". Het was, aldus Eeken in een brief aan Korvinus, ook Gerrit van der Wolk die in 1978 vroeg of hij van ten met chemicaliën bestemd voor explosieven ergens kon opbergen. Dat gebeurde vervolgens in een box van een flat in Amersfoort die Henk W. huurde. Op grond van onder andere deze vondst — de politie trof in de box ook wapens aan — is Henk W. in 1983 veroordeeld.

Van der Wolk zou zijn dubbelrol in mei 1981 hebben toegegeven aan Eeken, maar deze bekentenis vergezeld hebben laten gaan van allerlei intimiderende dreigementen. Eeken mocht er niets over vertellen. Van der Wolk zei hem bovendien een wapen bij zich te hebben omdat hij geen slachtoffer wilde worden van "een auto-ongeluk waarop de BVD patent heeft".

Mr. De Haan wilde en kon het relaas uit de brief van Eeken bevestigen noch ontkennen. De chef van de BVD achtte zich in het getuigenverhoor gebonden aan zijn plicht tot geheimhouding. De "modus operandi" en de "operationele activiteiten" wil de dienst niet kwijt, ook niet voor de rechter. De Haan baseerde zich daarbij onder andere op het wetsontwerp op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten dat thans door de Tweede Kamer wordt behandeld. Daarin wordt de BVD een "verschoningsplicht" opgelegd, een formulering die verder gaat dan het gebruikelijke "verschoningsrecht".

Mr. P. de Haan wilde slechts zeggen voor het gerechtshof dat er in de brief van Eeken "absurde elementen" zaten, zonder die overigens aan te geven. Het hof aanvaardde de weigering van De Haan te antwoorden, nadat het eerder het beroep van de BVD-chef op een "algeheel verschoningsrecht" als te ruim van de hand had gewezen.

Compromitteren

De advocaten van W. bestreden het beroep op geheimhouding tevergeefs. Volgens een van hen, mr. Gerard Mols uit Maastricht, heeft een BVD-agent minder reden zich daarop te beroepen dan een gewone politie-ambtenaar die bijvoorbeeld als "under cover-agent" opereert. De politie is, aldus Mols, te allen tijde onderworpen aan het fiat van het openbaar ministerie dat ervoor moet waken dat er niet onrechtmatig bewijs wordt verkregen. De BVD daarentegen wordt slechts in zeer algemene zin gecontroleerd door de speciale Kamercommissie met de fractievoorzitters van de vier grootste partijen, betoogde de advocaat.

Ook andere vragen van het verdedigingsduo werden niet beantwoord door mr. De Haan. De BVD-chef wenste zelfs niet te zeggen of organisaties als de Rode jeugd en het RVF door de dienst op de korrel worden genomen.

De strafzaak tegen W. is een slepende affaire geworden. Tijdens de behandeling voor de rechtbank heeft de verdediging ook al gepoogd aannemelijk te maken dat de BVD in het spel was. Volgens W. is de explosie in zijn huis aan de Quellijnstraat in Amsterdam, op 16 juni 1980, het werk geweest van deze dienst.

Uit de getuigenverhoren is gebleken dat de politie zich bij haar onderzoek naar de oorzaken van de explosie onmiddellijk volledig concentreerde op W. en niet op de andere bewoners van het pand. Zo hebben agenten uit de puinhopen niet alleen resten van de geexplodeerde gasflessen verzameld, maar ook politieke pamfletten en boeken van W. in beslag genomen.

Bij de stukken die W. uiteindelijk terugkreeg van de politie zat ook een stencil van het Rood verzetsfront waarmee het de bom-aanslag van februari 1980 op het huis van de toenmalige Arnhemse hoofdofficier van justitie, mr. Schampers, "claimde".

Volgens W. was dat stencil nooit eerder in zijn bezit geweest. Adjudant H. van Hoogen van de afdeling overvallen/bestrijding terrorisme en gijzelingen van de Amsterdamse politie, erkende gisteren voor het gerechtshof dat hij deze "claimbrief" tussen de andere stukken had gedaan om W. te "compromitteren". Hij had dit gedaan in overleg met zijn chef, Th. J. Platenkamp, die nu bij de Centrale recherche-informatiedienst (CRI) werkt.

De getuigenverhoren worden in januari volgend jaar voortgezet.

"Ex-lid Rode Jeugd
slachtoffer van
BVD-infiltratie"
NRC 7-11-84

AMSTERDAM, 7 nov. — De voormalige activist van de Rode jeugd Henk W., die vorig jaar door de Amsterdamse rechtbank tot één jaar gevangenisstraf is veroordeeld wegens het bezit van explosieven en wapens, is volgens zijn advocaat, mr. Cees Korvinus, het slachtoffer geworden van het

De brand in de Quellijnstraat

Amsterdam — Het hoofd van de Binnenlandse Veiligheids Dienst (BVD), P. de Haan, beriep zich vorige week dinsdag voor het gerechtshof in Amsterdam met succes op het verschoningsrecht bij de behandeling in hoger beroep van de strafzaak tegen de voormalige secretaris van de *Rode Jeugd*, de drieënveertigjarige *Henk W.* De man werd een jaar geleden veroordeeld tot twaalf maanden gevangenisstraf wegens het bezit van wapens en explosieven, een affaire die aan het rollen kwam na een explosie op 16 juni 1980 in een door hem gehuurde woning in de Amsterdamse Quellijnstraat. Volgens W. was die ontploffing het werk van de BVD.

Zijn advocaten probeerden vorige week — ten overvloede — vast te stellen of de BVD ooit speciaal belang gesteld heeft in de al geruime tijd geleden opgeheven organisatie Rode Jeugd. Maar De Haan, die door de verdediging als getuige was opgeroepen, wees bij alle vragen op zijn geheimhoudingsplicht. 'Ik kan geen antwoord geven. Ik mag geen informatie verstrekken over gegevens die de BVD aan een procureur-generaal verstrekt.'

W's raadsleden *Mols* en *Korvinus* hadden hun twijfels over dit beroep op het verschoningsrecht en wezen het gerechtshof op het feit dat De Haan enkele jaren geleden in Sonja's Goed Nieuws Show was verschenen. 'In die uitzending, nota bene voor de televisie, noemde hij wel groeperingen (CPN-JSI) die de speciale aandacht van de BVD hebben.' De president van het gerechtshof, mr. *Stuijter*, bleek niet gevoelig voor dit argument en stelde De Haan in het gelijk.

Het proces tegen W. — ooit door het openbaar ministerie omschreven als 'iemand die de geestelijke bagage levert aan de linkse beweging' — wordt op 15 januari voortgezet. Zijn advocaten willen nog verschillende getuigen horen en denken aan de hand van de verklaringen met overtuigend bewijsmateriaal te kunnen komen voor de betrokkenheid van de BVD bij de explosie in de Quellijnstraat.

De eerste verklaring van brandweer en politie voor de ontploffing in de vroege morgen van de 16de juni 1980 was de aanwezigheid van gasflessen in het schildersbedrijf op de begane grond van het pand. Het legertje technisch-specialisten en explosievendeskundigen betrad de vastblakerde puinhopen pas nadat was gevestigd dat een van de verdiepingen op naam stond van Henk W.

Na de explosie hadden W. en zijn huisgenote *Ciska Brakenhoff* ternauwernood uit het brandende pand weten te ontsnappen. Na in het Wilhemina Gasthuis aan lichte verwondingen te zijn behandeld vertrok de vrouw naar familie in het noorden van het land en W. naar vrienden in Amersfoort. Hij werd twee dagen later aangehouden en verbleef vervolgens twee maanden in

voorarrest.

De officier van justitie verzette zich tevergeefs tegen het in vrijheid stellen van W. en ging in beroep. Hij beschouwde de 'explosievenexpert' als een gevaar voor de samenleving.

Die benaming explosievenexpert was voornamelijk ingegeven door de vondst van het *Engineering Design Handbook, Explosives series, Explosive Trains* van het Amerikaanse leger, het enige boek dat *ongeschonden* uit de brand was gekomen. De overige twaalfhonderd boeken in de woning van W. waren volledig in vlammen opgegaan.

Er waren meer toevalligheden. De raadsleden van W. schreven eveneens tevergeefs een brief naar de procureur-generaal bij het gerechtshof met het verzoek een nieuw onderzoek in te laten stellen naar de explosie in de Quellijnstraat. Dat nieuwe onderzoek zou zich dienen toe te spitsen op een 'aanslag op het leven' van verdachte en zijn huisgenote.

De avond van de 15de juni hadden ze doorgebracht in een buurtcafé. Tegen half een keerden ze terug naar de woning in de Quellijnstraat. Een bewoonster van de etage onder die van W. verklaarde later tegenover de politie dat ze die avond 'zoveel mensen boven haar heen en weer hoorde lopen' dat ze bang was geweest niet in slaap te kunnen komen. Dat was omstreeks elf uur geweest. Buurtbewoners vertelden de politie dat ze tijdens de brand die volgde op de ontploffing niet twee maar vier personen in het pand van W. gezien hadden. In het gerechtelijk vooronderzoek werd geen aandacht aan deze opmerkelijke details geschonken.

Op z'n zachtst gezegd vreemd was ook een computerafschrift van het Gemeentelijk Energie Bedrijf van Amsterdam dat W. vijf maanden na de explosie ontving, en waaruit moest worden opgemaakt dat op 15 juni van dat jaar voor het laatst de meterstand was opgenomen, op de *zondag* voorafgaande aan de brand. De directeur van het GEB hield het op een slordigheidje. Op zondag, zo schreef hij in een brief aan W., worden geen meterstanden opgenomen.

Twée zakken met restanten van persoonlijke spullen en papieren, die W. van de politie terugkreeg, bleken documenten te bevatten die nooit eerder in zijn bezit waren geweest. Het ging om pamfletten van het *Rood Volksverzet*, waarin de beweging de verantwoordelijkheid opeiste voor de aanslag op 29 februari 1980 op de Arnhemse hoofdofficier van justitie mr. J.M. Schampers. Bij zijn woning was een bom ontploft. In verband met deze aanslag hield de politie indertijd een Drentse onderwijzer aan die lid was van het *Rood Verzetfront* en in het bezit bleek te zijn van genoemde vlugschriften.

De pamfletten tussen de persoonlijke papieren van W. waren afkomstig uit het strafdossier van de overigens nooit veroordeelde onderwijzer uit Drente.

Deze vreemde gang van zaken kwam tijdens de behandeling van het hoger beroep zijdelings aan de orde. De pamfletten waren *per ongeluk* in het dossier van W. terechtgekomen, nadat het gerechtelijk laboratorium op verzoek van de politie onderzocht had of het lettertype wellicht overeen kwam met dat van de schrijfmachine die was aange troffen in de woning van W. Dat bleek niet het geval te zijn.

Maar het dossier van W. bevatte ook een stuk dat er duidelijk niet in thuishoorde: een oud proces-verbaal van de politie in Renkum (de woonplaats van de Arnhemse hoofdofficier), waarin gemeld werd dat de auto van de in 1980 gearresteerde onderwijzer in deze plaats gesignaleerd was.

Op grond van deze eigenaardigheden, die op z'n minst te denken geven, concludeerden Korvinus en Mols in hun in 1982 geschreven brief aan de procureur-generaal: 'Op grond van deze feiten menen cliënten dat er in de vooravond en de nacht van de brand, wellicht ook op de zondag daaraan voorafgaand, personen in de woning in de Quellijnstraat zijn geweest met de kennelijke bedoeling hen door middel van een explosie/brand te elimineren. En zo zij in die opzet niet zouden slagen wilden zij hen de schuld aan deze explosie toedichten en wellicht in het verlengde daarvan hen aansprakelijk stellen voor de explosie op 29 februari in Renkum bij het huis van hoofdofficier Schampers. (...) Bij observatie, waarneming en onderzoek te Renkum en te Amsterdam in de Quellijnstraat zijn leden van de BVD en wellicht andere inlichtingendiensten betrokken geweest. Onze cliënten zijn derhalve van mening dat de cadavers van de explosie in deze kringen gezocht moeten worden.' BVD-chef P. de Haan deed er vorige week dinsdag zoals gezegd het zwijgen toe.

Vrij Nederland, 17 november 1984.